

Лілія Стахів, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розкрито роль і місце формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів початкових класів з метою створення інноваційного освітнього середовища Нової української початкової школи. Акцентовано на низці сучасних освітніх нормативно-правових документів, навчально-методичних посібниках, розроблених для здобувачів спеціальності 013 Початкова освіта. Окреслено участь викладачів кафедри та студентів крізь призму організації та проведення таких наукових заходів, як фестивалі, проєкти, науково-практичні семінари, тренінги, гостьові лекції тощо, які систематично проводяться викладачами кафедри у межах співпраці з закладами загальної середньої та вищої освіти, Центрами професійного розвитку, Львівським обласним Будинком вчителя тощо.

Ключові слова: компетентності; професійні компетентності; майбутні вчителі початкових класів; інноваційне освітнє середовище; Нова українська школа.

Літ. 9.

Liliya Stakhiv, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Pedagogy and Methods of Primary Education Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY TEACHERS TO WORK IN A SOCIAL AND HEALTH-PROTECTING EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The article reveals the role and place of formation of professional competences among future primary school teachers with the aim of creating an innovative educational environment for the New Ukrainian Primary School. The article emphasized a number of modern educational regulatory and legal documents: Laws of Ukraine "On Education", "On Higher Education", State Standard of Primary Education, Professional Standard "Teacher of a Secondary Education Institution", etc. The forms and methods of methodological work of teachers of the Department of Pedagogy and Methodology of Primary Education of the Faculty of Primary Education and Art are presented. The teaching and methodological manuals developed for applicants for the specialty 013 Primary Education were studied in order to prepare for the seminar and practical classes in disciplines of pedagogical or methodological content, and they will be useful to them in their future professional activities. The participation of the department's teachers and students is outlined through the prism of organizing and conducting such scientific events as festivals, projects, scientific and practical seminars, trainings, guest lectures, etc., which are systematically conducted by the department's teachers within the framework of cooperation with institutions of general secondary and higher education, Professional Development Centers, Lviv Regional Teacher's House, etc. The results of such scientific and methodological activities have an impact on the formation of professional competencies in future primary school teachers with the aim of creating an innovative educational environment of the New Ukrainian Primary School. It is proven that by highlighting the theoretical foundations of the forms and methods of professional training of future primary school teachers to work in a social and health-preserving educational environment, the New Ukrainian School has made a corresponding contribution to the implementation of the general departmental theme, related to pedagogical support for the personality-oriented development of future primary school teachers of the Ukrainian Secondary Educational Service, taking into account global educational trends.

Keywords: competencies; professional competencies; future primary school teachers; innovative educational environment; New Ukrainian School.

Постановка проблеми. Сьогодні, враховуючи потреби України, основною метою діяльності закладу вищої освіти (ЗВО) є забезпечення умов, необхідних для якісної підготовки фахівців, зокрема майбутніх учителів початкових класів. Про це наголошено в низці сучасних освітніх нормативно-правових документів: законах України "Про освіту" [4], "Про вищу освіту" [3], Державному стандарті початкової освіти

[2], Професійному стандарті "Вчитель закладу загальної середньої освіти" [8] та ін. Так, у професійному стандарті зосереджено на низці професійних компетентностей, якими мають володіти здобувачі освіти у ході формальної, неформальної та інформальної освіти, а також подальшого набуття ними під час здійснення професійної діяльності у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) відповідно до ідей Концепції Нової української школи (НУШ) [8].

З цією метою згідно з індивідуальним планом кафедри педагогіки та методики початкової освіти кожен викладач здійснює навчальну, наукову, організаційну, виховну та методичну роботу. У межах окресленої проблеми ми акцентуємо на змісті форм та методів методичної роботи крізь призму здійснення професійної підготовки майбутнього педагога – вчителя початкових класів до роботи в умовах соціального та здоров'язбережувального освітнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної та психолого-методичної літератури дає стверджувати, що фундаментальні проблеми з теорії педагогічної підготовки та шляхів діяльності майбутнього учителя початкових класів досліджено у працях низки сучасних науковців. Зокрема, систему психолого-педагогічної підготовки учителя ЗЗСО розкрито у наукових розробках Л. Хомич [9]. Психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у ЗВО простежується у наукових розвідках науковця В. Бондар [1]. Шляхи впровадження інноваційних педагогічних технологій у майбутній професійній діяльності вчителя початкових класів простудіювали науковці М. Пантюк, Л. Стахів [7] тощо.

Мета статті – розкрити форми та методи професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах соціального та здоров'язбережувального освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. У контексті професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах соціального та здоров'язбережувального освітнього середовища ми здійснили системний аналіз низки інноваційних технологій, які практикуються у закладах загальної середньої та вищої освіти, розробили модель системи формування готовності вчителя до роботи з учнями початкових класів, а також розкрили ефективність і можливості впровадження компонентів цієї моделі в освітній процес як ЗЗСО, так і ЗВО.

З цією метою удосконалено зміст науково-методичного забезпечення професійної підготовки, представлений у низці навчально-методичних посібників з проблеми організації здоров'язбережувального освітнього середовища в освітніх закладах, а саме: методичних рекомендаціях до проведення семінарських занять та організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти авторства М. Пантюка, Л. Стахів "Педагогіка початкової освіти" (2019); навчально-методичному посібнику Л. Стахів, О. Шаран, С. Волошин "Технологія формування творчої особистості: методика складання дидактичних казок" (2020); навчально-методичному посібнику авторського складу: Л. Стахів, М. Пантюк, С. Волошин "Педагогічні технології у початковій школі" (2021); методичних рекомендаціях до проведення практич-

них занять та організації самостійної роботи студентів авторів Л. Стахів, Л. Колток, С. Волошин "Методика навчання природничої освітньої галузі у початковій школі" (2023); матеріалах для практичних занять і самостійної роботи студентів, розроблених авторським колективом у складі Л. Колток, Л. Стахів, М. Сторонської "Інтегроване вивчення предметів у початковій школі" (2023). Таке навчально-методичне забезпечення до навчальних дисциплін, які читають викладачі кафедри педагогіки та методики початкової освіти, стають у нагоді здобувачам освіти спеціальності 013 "Початкова освіта" як у підготовці до практичних чи семінарських занять з дисциплін педагогічного чи методичного змісту, так і в майбутній професійній діяльності.

Зауважуємо, що з метою якісної підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності служить не лише розроблення такого навчально-методичного комплексу з їх підготовки до створення здоров'язбережувального освітнього середовища, а й організація й безпосередня участь як студентів, так і викладачів у низці фестивалів, проєктів, науково-практичних семінарів, тренінгів, гостьових лекцій тощо, які систематично проводять викладачі кафедри. Результати такої науково-методичної діяльності мають вплив на формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів початкових класів з метою створення інноваційного освітнього середовища Нової української початкової школи.

Так, з метою виокремлення питань, пов'язаних з труднощами Нової української школи та шляхами їх подолання в межах співпраці з кафедрою початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка викладачі кафедри взяли участь у креативному просторі *Фестивалю "Нова українська школа"*, який проводився 16 листопада 2019 р. Зауважуємо, що на цьому заході всеукраїнського рівня дискусійну платформу "НУШ-ФЕСТ" представляли експерти освіти України Лілія Гриневич, автор типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти І ступеня "Нова українська школа" Роман Шиян, завідувач кафедри початкової освіти цього ЗВО Геннадій Бондаренко, а також освітяни столиці. На цьому заході мали можливість подискутувати як учителі ЗЗСО, викладачі ЗВО із дванадцяти областей України, так і здобувачі другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

На цьому науковому форумі викладачі кафедри також взяли участь у тренінгу "Риторичні лайфхаки сучасного вчителя Нової української школи", форми та методи якого було використано на семінарських і практичних заняттях зі студентами, які здобувають спеціальність "Початкова освіта" у нашому університеті. Такий фестиваль залишив у присутніх незабутні враження від доброзичливої теплої атмо-

сфери, яка надихнула всіх на подальшу науково-педагогічну працю.

Результати наукової діяльності викладачів кафедри мають вплив на професійну підготовку майбутнього учителя початкових класів у контексті створення інноваційного освітнього середовища НУШ через участь у *регіональних науково-методичних семінарах-практикумах*, що проводяться в межах співпраці з Науково-дослідницькою лабораторією початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (завідувач – В. Вітюк) та Навчально-науковою лабораторією НУШ Львівського національного університету імені Івана Франка (завідувач – М. Проц). У зв'язку з цим викладачі кафедри ПМПО та здобувачі Франкового ЗВО взяли участь у циклі таких наукових заходів, присвячених освітнім галузям початкової школи та дошкільця, як *“Освітні технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі у початковій освіті”* (27 грудня 2022 р.) та *“Актуальні проблеми навчання соціальної й здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій та дошкільній освіті”* (23 травня 2023 р.).

На цих семінарах майбутні учителі початкових класів отримували відповідні навички, необхідні для здійснення організації освітнього процесу в громадянській та історичній освітній галузі, вивчали досвід створення демократичного середовища шляхом проведення уроків просто неба, використання різноманітних інтерактивних вправ, здійснення групової роботи та форм співпраці з батьками. На семінарах студенти-бакалаври мали можливість детальніше ознайомитися з елементами здоров'язбережувальних освітніх технологій та шляхами їх впровадження в освітній процес початкової школи, зокрема способами використання пальчикової гімнастики, фітотерапії у поєднанні з елементами кольоротерапії на заняттях з дітьми як дошкільного, так і молодшого шкільного віку, а також набуті досвід щодо принципів наступності й перспективності дошкільця і початкової школи.

Акцентуємо, що викладачі кафедри провели низку науково-практичних семінарів для науковців і освітян України, зокрема Львівщини в режимі як онлайн, і офлайн у *Львівському обласному Будинку вчителя* для заступників директорів з навчально-виховної роботи, спеціалістів відділів освіти, вчителів закладів освіти Львівщини, а також здобувачів освіти як майбутніх учителів початкової школи. Коротко зупинимося на їх змісті.

Так, 19 листопада 2021 р. був проведений *науково-практичний семінар “Ігрові педагогічні технології у початковій школі”*, на якому окреслювалися шляхи модернізації початкової освіти відповідно до прийнятих урядом нормативних документів – Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти та Профе-

сійного стандарту вчителя у контексті підготовки здобувачів спеціальності 013 “Початкова освіта”, до здійснення педагогічної діяльності у Новій українській початковій школі. Студентська молодь мала можливість збагатитися думками з приводу впровадження педагогічних інновацій у початковій школі, усвідомлювала роль і місце ігрових педагогічних технологій на уроках та позаурочній діяльності, використання LEGO-конструкторів під назвою “Шість цеглинок” крізь призму основних цінностей НУШ – Дитинства, Особистості, Радості, Здоров'я та Безпеки. Цю методiku доцільно використовувати під час навчання природничої, технологічної, соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей початкової школи.

Учасники семінару, зокрема й здобувачі освіти, ознайомилися з авторською методикою Лілії Стахів з використання творчих елементів казкотерапії як різновиду оздоровчих здоров'язбережувальних технологій терапевтичного спрямування в інтеракції з арт-, зоо-, рослинно-, кольоро-, пісочнотерапією, що теж є прерогативними в освітньому процесі сучасного ЗЗСО. У формі тренінгових вправ вони долучалися до запропонованих завдань зі складання книжок-саморобок, зокрема дидактичних казок, які містять ігрові елементи і якими учителям початкових класів доречно поповнити бібліотечну скарбничку класної кімнати відповідно до Концепції НУШ.

Акцентуємо і на проведенні *науково-практичного семінару на тему “Екологічне виховання учнів початкової школи за новою парадигмою”* (23 березня 2022 р.), під час якого майбутні учителі початкових класів ознайомилися з важливими завданнями та методами екологічного виховання учнів початкової школи крізь суперечності (парадокси) старої антропоцентричної і нової екобіоцентричної парадигми, які, на жаль, мають місце в освітньому процесі початкової школи. Доцент кафедри Л. Стахів поділилася авторським доробком – “Методика навчання природознавства (1–4 класи): позакласна робота”, зміст якого можна використати в урочній та позаурочній діяльності з природничої освітньої галузі.

У межах окресленої проблеми важливе місце мав і *науково-практичний семінар “Формування та розвиток критичного мислення молодших школярів в умовах Нової української школи”* (23 вересня 2022 р.), на якому як для вчителів початкових класів, так і здобувачів спеціальності 013 “Початкова освіта” були представлені авторські розробки щодо інформації про рослинний та тваринний світ, малі та великі фольклорні жанри – казки, легенди, поговірки, прислів'я, загадки, приказки, фразеологізми, які можна використовувати на заняттях інтегрованого курсу “Я досліджую світ” (“Я пізнаю світ”), авторське бачення стосовно напов-

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

нюваності змісту навчально-методичного забезпечення для початкової школи, цікавими формами, методами та засобами задля формування в учнів низки наскрізних вмінь, зокрема й вміння критично мислити.

З метою професійної підготовки майбутнього учителя початкових класів до роботи в умовах соціального та здоров'язбережувального середовища мав місце *й науково-практичний семінар “Оздоровчі педагогічні технології в умовах Нової української початкової школи”* (4 листопада 2022 р.). На цьому заході здобувачам освіти та вчителям початкових класів було запропоновано шляхи модернізації початкової освіти відповідно до прийнятих урядом нормативних документів та акцентовано на важливості створення здоров'язбережувального освітнього середовища шляхом використання різноманітних оздоровчих технологій збереження й стимулювання здоров'я учнів початкової школи, зокрема різних видів гімнастики – ранкової, коригувальної, стимулювальної, фітболгімнастики, гімнастики для очей, а також пальчикової, що активно інтегрується із пальчиковою терапією як різновидом арт-терапії здоров'язбережувальної технології терапевтичного спрямування.

Майбутні учителі початкових класів управлялися у малюванні тваринок за допомогою руки та долоні для вивчення й закріплення частин мови, таблиць множення на числа – 7, 8 та 9, брали участь у пальчикових іграх релаксаційного змісту, які доцільно використовувати на заняттях інтегрованих курсів “Я досліджую світ”, “Я пізнаю світ”, “Все-світ”, “Навколишній світ” (залежно за якою освітньої програмою здійснюється освітній процес) з метою вивчення, наприклад, днів тижня, кольорів тощо. Цікаві лайфхаки були продемонстровано й з приводу використання пальчикової гімнастики для формувального оцінювання та лялькового театру тіней долоньок як різновиду театральної педагогіки, що є невід'ємним елементом здійснення ефективного освітнього процесу задля втілення ідей компетентісно-орієнтованого навчання в умовах НУШ.

Зазначаємо, що 30 жовтня 2023 р. під девізом “Від школи знань – до школи компетентностей і цінностей” проходив також *й науково-практичний семінар “Казкотерапія як засіб формування творчої особистості учнів початкових класів”*, на якому здобувачі освіти зосередилися на важливості використання казкотерапії як різновиду арт-терапії, на її ролі та місці у формуванні в учнів творчих здібностей та запропонованій авторській методиці Л. Стахів щодо складання дидактичних терапевтичних казок із використанням методів технології формування творчої особистості – синектики, фокальних об'єктів, мозкового штурму та моделювання маленьких чоловічків. Під час проведення семінару в контексті тренінгової роботи задля формування

творчої активності здобувачів освіти із використанням методу шести розумних капелюхів та конструктора LEGO “Шість цеглинок спільно з учасниками “народилася” низка таких дидактичних казок: “Тарілка здорового харчування”, “Квітка, з якою я себе асоціюю”, “Лісовий дзвіночок”.

З метою розвитку в учнів ЗЗСО та здобувачів ЗВО творчих здібностей, творчої уяви, креативного та критичного мислення розроблені методичні рекомендації з використання в освітньому процесі ЗЗСО казкотерапії відповідно до Концепції НУШ. Цей досвід творчо використала *студентка Марія Дмитрів*, яка виборола призове місце на II етапі Всеукраїнського Конкурсу студентських наукових робіт на тему “Здорова дитина – здорова нація”, що проходив на базі Глухівського державного університету (2023) (тема конкурсної роботи – “Казкотерапія як засіб формування творчої особистості учнів початкових класів”).

Зауважимо, що професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів здійснювалася і в контексті їхньої безпосередньої участі в *освітньому марафоні “Нова українська школа в дії”* у межах співпраці з Центром професійного розвитку педагогічних працівників із закладами освіти Бориславської територіальної громади. На заході, що відбувся 28 березня 2023 р., педагоги та майбутні учителі початкових класів як учасники марафону в інтерактивному форматі демонстрували інтенсивність групової взаємодії, ділилися досвідом, професійними знаннями й вміннями, отриманими як під час навчання, так і безпосередньої роботи у ЗЗСО.

Важливе місце у здійсненні професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах соціального й здоров'язбережувального середовища мав *науково-практичний семінар “Наступність та перспективність у здійсненні дослідницької діяльності учнів в умовах Нової української школи”* (4 квітня 2023 р.), на якому викладачі кафедри поділилися ідеями діяльнісного підходу крізь призму дослідницької діяльності учнів початкової та середньої школи, а здобувачі освіти детальніше ознайомилися освітньою програмою і зошитами з друкованою основою, що слугують одночасно й підручниками, “Веселкова школа”, укладеною творчою групою учителів Закарпаття. З цієї метою було продемонстровано низку цікавих дослідів, пов'язаних з утворенням такого природного явища, як веселка, та залучено учасників семінару до завдань дослідницько-пошукового характеру. У формі тренінгових вправ майбутні учителі початкових класів разом з педагогами НУШ складали дидактичні казки про веселку, створювали “веселкове шоу”, формували у собі творчу активність, ініціативність, пізнавальність.

Варто зауважити, що у здійсненні професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів

важливе місце відігравала і їхня участь у різноманітних тренінгах, проєктах та гостьових лекціях. Так, майбутні учителі початкових класів взяли безпосередню участь у проєкті *“Науково-педагогічні кейси”*, які проводилися з ініціативи Офісу підтримки вченого МОН України, що сьогодні набирає вагомих обертів та нових векторів розвитку. Викладачі кафедри мали можливість бути безпосередніми учасниками створених об'єднаних команд, отримати досвід з такого педагогічного дослідження *“Як зробити вивчення біології компетентнісним?”* (О. Козленко) та мінілекції на тему *“Критично мислити – важливе ключове вміння ХХІ ст. учня початкової школи”*.

Зазначаємо, що у межах співпраці кафедри з Творчою навчально-науковою лабораторією *“Гірська школа Українських Карпат”* Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника викладачі кафедри ПМПО та здобувачі освіти два роки поспіль брали участь у *Міжнародних наукових онлайн-конференціях на тему “Україна моя вишивана”*, що стали для майбутніх педагогів доброю школою роботи в умовах соціального освітнього середовища. На цих конференціях було продемонстровано відеоматеріали із виховними заходами студентів, які систематично проводяться на базі факультету початкової освіти та мистецтва крізь призму збереження, поширення і популяризації автентичної української мистецької спадщини, зокрема й розкриття етнокультурного й освітнього потенціалу української вишиванки.

У межах співпраці з педагогічним колективом Дрогобицької ліцею № 4 імені Лесі Українки викладачі та студенти мали можливість взяти участь в *обласному семінарі “Право на вибір: освітня програма “Інтелект України” у школах Львівщини: якісні результати та проблеми”*, який відбувся за ініціативи КЗ ЛОР *“Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти”* 05 березня 2019р. Здобувачі освіти як учасники семінару змогли відвідати презентаційні уроки в класах, які навчаються за освітньою програмою *“Інтелект України”* (професійну майстерність демонстрували Неля Лютик (вчитель початкових класів) та Леся Гизюк (керівник міської методичної спільноти вчителів початкових класів). Цей досвід здобувачі освіти використовували і під час проходження педагогічних практик, і також зможуть його використати у своїй майбутній професійній діяльності.

Акцентуємо, що у межах співпраці із Рівненським державним гуманітарним університетом 22 вересня 2021 р. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 *“Освітні, педагогічні науки”* і 013 *“Початкова освіта”* проводилася *гостьова лекція на тему “Інноваційні педагогічні технології в освітньому процесі*

початкової школи” (лектор – Лілія Стахів). На ній студенти під музичний супровід демонстрували пальчикову терапію, в ігровій формі долучалися до складання *“вінегрету казок”*, придумували цікаві ідеї для створення кейсів тощо. Отримані знання вони зможуть використати у майбутній професійній діяльності.

Висновки. Отже, шляхом висвітлення теоретичних засад форм та методів професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах соціального та здоров'язбережувального освітнього середовища НУШ зроблено відповідний внесок у виконанні загальнокафедральної теми, пов'язаної із педагогічним супроводом особистісно орієнтованого розвитку майбутнього учителя початкових класів ЗЗСО з урахуванням світових освітніх тенденцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар В.І. Психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у педагогічному ВНЗ. *Педагогічні та психологічні науки в Україні: зб. наукових праць до 15-річчя АПН України : у 5 томах. Теорія та історія педагогіки*. Київ: Педагогічна думка, 2007. Т. 1. С. 248–259.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/articles/uryad-zatverdyy-novyy-standart-po-chatkovoyi-osvity-shho-tse-oznachaye/>.
3. Закон *“Про вищу освіту”*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Закон України *“Про освіту”*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Концепція Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkol>.
6. Нова українська школа : освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту *“Інтелект України”* цикл І (1–2 класи). URL: https://intellectukraine.org/files/Naukova_ta_metodychna_baza_2018_2019/01%20Navchalni_programy_2018_2019/Osvitnya_programa_2018.pdf.
7. Пантюк М.П., Стахів Л.Г. Організаційно-методична робота кафедри – шлях до професійного зростання майбутнього педагога. *Актуальні питання гуманітарних наук : зб. наукових праць молодих учених*. 2015. Вип. 14. С. 296–306.
8. Професійний стандарт *“Вчитель закладу загальної середньої освіти”*. URL: <https://mon.gov.ua/news/informatsiine-povidomlennia>
9. Хомич Л.О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Ін-т пед і псих. Проф. освіти АПН України. Київ, 2004. 38 с.

REFERENCES

1. Bodnar, V.I. (2007). [Psykhologo-pedahohichni chynnyky formuvannya osobystosti maibutnoho uchytelia u pedahohichnomu VNZ]. Pedagogical and psychological sciences in Ukraine: collection of scientific works to the 15th anniversary of the Academy of Sciences of Ukraine in 5 volumes / Theory and history of pedagogy. Kyiv, Vol. 1. pp. 248–259. [in Ukrainian].
2. Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity [State standard of primary education]. Available at: <http://nus.org.ua/articles/>

ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ТЕХНОЛОГІЧНУ ОСВІТНЮ ГАЛУЗЬ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

uryad-zatverdyy-novyj-standart-pochatkovoyi-osvity-shho-tse-oznachaye/ [in Ukrainian].

3. Zakon "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

5. Kontsepsiia Nova ukrainska shkola [The concept of the New Ukrainian School]. Available at: <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkol> [in Ukrainian].

6. Nova ukrainska shkola: osvithnia prohrama pochatkovoi shkoly naukovy-pedahohichnoho proiektu "Intelekt Ukrainy" tsykl I (1–2 klasy) [New Ukrainian school: the educational program of the elementary school of the scientific and pedagogical project "IntellectUkraine" cycle I (grades 1–2)].

Available at: https://intellectukraine.org/files/Naukova_ta_me_todychna_baza_2018_2019/01%20Navchalni_programy_2018_2019/Osvitnya_programa_2018.pdf [in Ukrainian].

7. Pantyuk, M.P. & Stahiv, L.G. (2015). [Organizaciyno-metodichna robota kafedri – chlah do profesiynogo zrostaniya maybutnogo pedahoga]. *Current issues of the humanities: Collection of scientific works of young scientists*. Vol. 14. pp. 296–306. [in Ukrainian].

8. Profesiinyi standart "Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity" [Professional standard "Teacher of general secondary education institution"]. Available at: <https://mon.gov.ua/news/informatsiine-povidomlennia> [in Ukrainian].

9. Homich, L.O. (2004). [Systema psykholoho-pedahohichnoi pidhotovky vchytelia pochatkovykh klasiv]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv, 38 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.02.2025

УДК 373.3.091.313:62/64:004.032.6

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.326145>

Руслана Даниляк, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ТЕХНОЛОГІЧНУ ОСВІТНЮ ГАЛУЗЬ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті розглядається проблема інтеграції медіаграмотності у технологічну освітню галузь у початковій школі. Проаналізовано наукові підходи до медіаосвіти та її значення для формування критичного мислення учнів початкових класів. Обґрунтовано необхідність впровадження елементів медіаграмотності у заняття технологічної освітньої галузі у початковій школі, що сприятиме розвитку інформаційної культури учнів, визначено вплив і значення засобів масової інформації на ефективність освітнього процесу та формування медійної культури учнів початкових класів.

Ключові слова: медіаграмотність; технологічна освітня галузь; початкова школа; трудове навчання; критичне мислення; інформаційна культура.

Лит. 7.

Ruslana Danyliak, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Pedagogy and Methods of Primary Education Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

INTEGRATION OF MEDIA LITERACY INTO A TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL INDUSTRY IN ELEMENTARY SCHOOL

The article examines the importance and prospects of integration of media literacy into the technological educational field in elementary school, in particular in the context of modern requirements for education and rapid changes in the technological environment. The modern person for a successful life can not be aside information flows. But the main difficulty now is not to get some information, but to determine what information is true and necessary, because, unfortunately, many modern media do not check the accuracy of the data published. The norm was the use of numerous manipulative technologies. The integration of media literacy into the educational process of elementary school contributes to the formation of critical thinking, creative abilities and digital literacy, helps to form current competencies and values that meet the needs of modern society.

The article emphasizes that media literacy includes not only knowledge of media and their technologies, but also the ability to critically evaluate media, create its own content, and understand ethical, social and environmental aspects of media use.

Technological educational sections are an important component of primary education that provide students with practical skills in different fields and contribute to determining their future profession, their purpose in society. In the face of the rapid development of information technology and media integration into all spheres of life, the technological educational field can become a powerful platform for the introduction of media literacy and media culture in the educational process, as this will contribute to the effective combination of traditional and new teaching methods. These changes require the adaptation of pedagogical methods, advanced training of teachers and the development of digital literacy in all participants in the educational process. The importance of ethical use of technologies and cybersecurity is increasing, which creates new challenges for society.